

Knjižnice: Kamo i kako dalje?: Položaj knjižničarske zajednice u sustavu kulture, visokog obrazovanja i znanosti: Knjižnica kao posrednik znanstvenih i stručnih informacija: Knjižnice, solidarnost, društvo: Zbornik radova / 15. dani specijalnih i visokoškolskih knjižnica, [Lovran, 17. –20. svibnja 2017.], ur. Dina Mašina Delija i Kristina Kalanj (Zagreb: Hrvatsko knjižničarsko društvo), 2019, XII + 311 str.

Zbornik radova predstavljen je na stručno-znanstvenom skupu pod nazivom *Knjižnice, osnivači, zajednica: dijalog za promjene*. Konferencija *16. dani specijalnih i visokoškolskih knjižnica* održana je u Lovranu od 15. do 18. svibnja 2019. u organizaciji Hrvatskoga knjižničarskog društva, Sekcije za visokoškolske i specijalne knjižnice, Nacionalne i sveučilišne knjižnice u Zagrebu i Sveučilišne knjižnice Rijeka te se održava svake dvije godine. Zbornik radova čine tri tematske cjeline predstavljene kroz dvadeset i tri recenzirana članka.

Prva cjelina pod nazivom *Položaj knjižničarske zajednice u sustavu kulture* sadržava ukupno četrnaest radova. Prvi je u nizu članak dviju autorica Tijane Barbić-Domazet i Sofije Bogoje pod naslovom *Status knjižnica u integriranim sveučilištima Pule i Dubrovnika*. U članku je prikazana usporedna analiza dvaju sveučilišta, njihovih knjižničnih sustava te problemi s kojima se susreću u radu. Autorice su obradile probleme položaja knjižnica unutar sveučilišta, probleme prostora, fonda, opreme i kadra. Drugi rad autorice Adriane Gri Štorga pod naslovom *Status knjižnice i knjižničara u sastavu Arheološkog muzeja Istre* prikazuje povijesni pregled same knjižnice pa do formiranja odjela u sastavu kao njezina sadašnjega statusa. Autorica daje prikaz dio poslova koji su u nadležnosti djelatnika knjižnice, a kao rezultat prikazanoga prikazuje dobre i loše strane statusa knjižnice u sastavu u odnosu na druge odjele u Muzeju. Dvije autorice, Ivana Čadovska i Ivona Milovanović, u svojem članku *Spremnost visokih učilišta za javnu objavu ocjenskih radova u repozitorijima sustava Đabar – analiza dokumenata dostupnih na mrežnim stranicama visokih učilišta*, predstavljaju istraživanje spremnosti za prihvata, pohranu i javnu objavu ocjenskih radova u repozitorijima hrvatskih visokih učilišta. Istraživanje je provedeno na 124 visoka učilišta te je temeljeno na utvrđivanju postojanja uputa, pravilnika i ostalih dokumenata dostupnih na mrežnim stranicama ustanova. Sanja Heberling Dragičević i Sanja Kosić autorice su članka *Sveučilišna knjižnica Rijeka – status quo ili održivi razvoj*. Članak za cilj ima prikazati na koje načine Sveučilište u Rijeci podupire rad Knjižnice, ali i koji su problemi u kojima Knjižnica treba jaču podršku. Rad prezentira niz projekata provedenih posljednjih godina, iz čega su vidljivi modaliteti suradnje knjižnice i osnivača. Blaženka Klemar Bubić i Mila Perasović iz knjižnice Filozofskoga fakulteta u Zagrebu autorice su članka *Kako i koliko koristimo resurse visokoškolskih knjižnica? Primjer knjižnice Filozofskoga fakulteta Sveučilišta u Zagrebu*. Autorice su u radu prikazale rezultate istraživanja *Kako i koliko koristimo resurse Knjižnice Filozofskog fakulteta Sveučilišta u Zagrebu* provedenoga na

dijelu korisničke populacije, točnije na studentima i nastavnicima Odsjeka za germanistiku i Odsjeka za talijanistiku Filozofskoga fakulteta Sveučilišta u Zagrebu. Rezultati pokazuju načine informiranja korisnika o pojedinim uslugama knjižnice, način korištenja pojedinih usluga, a sami rezultati podudaraju se s iskustvom autorica i potvrđuju da su glavni izvor informiranja korisnika knjižničari, zatim mrežne stranice knjižnice i kolege. Alma Lušetić u svojem članku *Knjižnice Hrvatskog vojnog učilišta "Dr. Franjo Tuđman": Preobrazba za 21. stoljeće* predstavlja sadašnje stanje i postignuća Knjižnica Hrvatskoga vojnog učilišta omogućena transformacijom i razvojem obrazovnih procesa na HVU-a, a posebice pokretanjem dodiplomskih programa Vojno vođenje i upravljanje i Vojno inženjerstvo, odnosno integracijom HVU-a sa Sveučilištem u Zagrebu 2014. godine. Također, prikazani su i koraci koje su na temelju predviđenih promjena poduzimali knjižničari Knjižnica HVU-a, čime su postali pokretači unaprjeđenja knjižničnoga poslovanja Knjižnica HVU-a u svim njegovim segmentima. Lovela Machala Poplašen i Ida Vuletić u svojem članku *Googlanjem do dijagnoze: Informacijska pismenost medicinskih sestara i tehničara KB Dubrava* navode da informacijska pismena osoba treba prepoznati i imati svijest o postojanju potrebe za informacijom te ju treba moći samostalno, potražiti, koristeći pouzdane izvore znanja. Cilj je rada istražiti stupanj i obrazac informacijske pismenosti i ponašanja medicinskih sestara i tehničara Kliničke bolnice Dubrava kao specifične grupe koja svakodnevno mora biti spremna kritički razmišljati u brzom ritmu kliničkoga okruženja radi pružanja što primjerenije i bolje zdravstvene skrbi. *Knjižnica Filozofskog fakulteta u Osijeku: Kako nas vide nastavnici?* naslov je članka autorica Kornelije Petr Balog i Gordane Gašo. Rad donosi usporedbu najnovijih rezultata istraživanja zadovoljstva nastavnika provedenoga početkom svibnja 2016. godine s rezultatima istraživanja provedenih 2010. i 2013. godine. Cilj je rada prikazati kako nastavnici Filozofskoga fakulteta u Osijeku percipiraju i koriste usluge svoje Knjižnice te utvrditi postoje li odstupanja u zabilježenom zadovoljstvu nastavnika u zadnja tri mjerjenja (2010., 2013. i 2016.). Marta Radoš i Josipa Zetović autorice su članka pod naslovom *Prepoznaju li studenti društveno-humanističkih znanosti i umjetnosti Sveučilišta Josipa Jurja Strossmayera u Osijeku knjižnicu kao mjesto pristupa digitalnom sadržaju*. U članku su prikazani rezultati koji pružaju odgovore na pitanja o razvoju knjižničnih usluga koje su prilagođene novim generacijama studenata te koji omogućavaju da studenti još više percipiraju knjižnicu kao središte digitalnih izvora. *Knjižnica koja se ne uklapa: Problemi nabave u knjižnici Muzičke akademije u Zagrebu* naslov je članka autorice Željke Radovinović. U radu se iznosi problem manjka sredstava za nabavu literature, koji se nastoji riješiti obvezom darivanja primjeraka objavljenih radova nastavnika i literature nabavljene za znanstvene projekte, što je regulirano pravilnikom knjižnice. Članak dviju autorica Zrinke Udiljak Bugarinovski i Marije Šimunović pod naslovom *Informacijska mreža Europske unije – EUROPEDirect* prezentira dosadašnji rad EUROPEDirect mreže i njezinih dionika s osvrtom na rad europskih dokumentacijskih centara. U radu se daje pregled stanja i aktivnosti europskih

skih dokumentacijskih centara u Hrvatskoj s posebnim osvrtom na novoootvoreni Europski dokumentacijski centar pri Ekonomskom fakultetu u Zagrebu. Marina Vinaj i Ivana Knežević Križić autorice su članka *Zbirka osječkih novina muzeja Slavonije: Od konvencionalnog prema digitalnom*. U članku je predstavljena sustavna izgrađena zbirka novinskih naslova Muzeja Slavonija, osiguravajući tako generacijama koje dolaze iščitavanje povijesti grada, grada koji je, kao nekada, i danas dio europskoga kulturnoga kruga. Zlata Vukelić, Ivana Dorotić Malič i Branka Turk iz Sveučilišne knjižnice Rijeka autorice su članka *Pobrana doktorskih disertacija u repozitoriju Sveučilišne knjižnice Rijeka*. U radu je predstavljen projekt izgradnje digitalne zbirke doktorskih disertacija obranjenih na Sveučilištu u Rijeci od 1974. do kraja 2015. godine, te objava u otvorenom pristupu u repozitoriju Sveučilišne knjižnice Rijeka. Dostupnošću zbirke u otvorenom pristupu povećava se važnost i vidljivost Sveučilišta u Rijeci i Sveučilišne knjižnice Rijeka, koja kontinuirano vodi brigu o doktorskim disertacijama obranjenim na Sveučilištu u Rijeci. Ustroj i poslovanje Knjižnice Filozofskoga fakulteta u Zagrebu tema je članka pod naslovom *Knjižnica Filozofskog fakulteta: Primjer visokoškolske knjižnice* autorica Lane Zrnić i Jasmine Sočo. Autorice u prvom dijelu rada govore općenito o visokoškolskim knjižnicama, njihovu osnivanju, zadaći i namjeni, a drugi dio govori o povijesti, organizaciji i strukturi same knjižnice prije i poslije 2009. godine.

Sljedeća cjelina, *Knjižnica kao posrednik znanstvenih i stručnih informacija* sadržava pet radova. Edita Bačić i Dejana Golenko autorice su članka pod naslovom *Uloga visokoškolskih i pravnih knjižničara u promicanju dostupnosti znanstvenih informacija: Projekt kreiranja SEELS Network Database*. U radu je predstavljen projekt SEELS Network Database (SEELSNDB), čiji je cilj izgradnja tematskoga repozitorija znanstvenih publikacija iz područja prava kako bi omogućila sustavno prikupljanje, obradu i prezentaciju znanstvene produktivnosti pravnih znanstvenika na području jugoistočne Europe. Specifičnost je projekta što će na njemu sudjelovati knjižničari s cijeloga područja obuhvaćenim projektom i to ne samo u izradi repozitorija nego i na povezivanju pravnih i srodnih knjižnica s ciljem promicanja vrijednosti knjižničarske profesije, ali i visokoškolskoga obrazovanja općenito. Ivana Čadovska autorica je članka pod naslovom *Metrijski pokazatelji kao kriterij vrednovanja znanstvene djelatnosti: Pregled svjetske prakse*. Članak za cilj ima istražiti pružanje usluga metrijskih analiza u svijetu, s posebnim naglaskom na europsku praksu. Autorica u radu predstavlja pravnu osnovu različitih zemalja, mjerodavnih pojedinih ustanova, uključenost knjižničara i informacijskih stručnjaka u izradu analiza, edukaciju stručnjaka i korisnika, te donosi primjere iz prakse. U članku pod naslovom *Uspostava Hrvatskog nacionalnog skupnog kataloga knjižnica iz sustava znanosti i visokog obrazovanja: Prikaz modela i projektnog planiranja* autorice Dijane Mahale, čiji rad pruža prikaz aktivnosti uspostave nacionalnoga skupnoga kataloga knjižnica iz sustava znanosti i visokoga obrazovanja. Svrha je ovoga rada prezentirati kratki povijesni prikaz

razvoja nacionalnoga skupnoga kataloga, njegove ciljeve, te prikazati model nacionalnoga skupnoga kataloga i perspektive razvoja skupnoga kataloga u kontekstu projektnoga planiranja. Goranka Mitrović u članku pod naslovom *Bibliometrijske usluge Nacionalne i sveučilišne knjižnice u Zagrebu: Priznanja i napredovanja hrvatskih znanstvenika* predstavlja uslugu Nacionalne i sveučilišne knjižnice u Zagrebu koja se odnosi na izdavanje potvrda o kvantitativnim pokazateljima za vrednovanje znanstvene djelatnosti znanstvenika, znanstvenih i visokoškolskih ustanova te znanstvenih časopisa i časopisa za popularizaciju znanosti, od 2015. nazvana Bibliometrijske usluge. Blaženka Peradenić-Kotur i Inja Cahun Kisić autorice su članka pod naslovom *Trendovi u dostupnosti službenih publikacija i uloga knjižnica u vidu e-demokracija*, koje uz pregled tradicije (ne)dostupnosti službenih publikacija i današnjih trendova daju uvid u utjecaj tih promjena na društvo u vidu e-demokracije, te kakvu ulogu imaju knjižnice u osiguravanju pristupa službenim publikacijama svekolikoj zajednici.

Posljednja cjelina *Knjižnice: Solidarnost: Društvo* obuhvaća četiri rada. Davorka Jukica i Marija Šimunović autorice su članka pod naslovom *Korištenje društvenih mreža u visokoškolskim i specijalnim knjižnicama u Hrvatskoj s osvrtom na knjižnice u Sloveniji i Austriji*, koji fokus stavlja na visokoškolske i specijalne knjižnice te istražuje njihovo (ne)korištenje društvene mreže Facebook. Naglasak je na metričkim pokazateljima i aktivnostima na društvenoj mreži visokoškolskih i specijalnih knjižnica u Hrvatskoj s posebnim osvrtom na trendove u knjižnicama Austrije i Slovenije. U članku pod naslovom *Izložbe u funkciji povećanja vidljivosti knjižnice Ekonomskog fakulteta u Osijeku* troje autora, Jasminke Mihaeljević, Marte Matijević i Ivane Iljkić, prikazuju se izložbene aktivnosti knjižnice Ekonomskoga fakulteta u Osijeku u procesu afirmiranja nove uloge knjižnice kao mjesta dijaloga i razmjene ideja. Irena Pilaš u svojem članku pod naslovom *Dobar dan, dobro došli u NSK: Otvorenost knjižnice javnosti* prikazuje aktivnosti koje Knjižnica provodi s ciljem što veće otvorenosti i dostupnosti javnosti. Autorica navodi kako knjižničari, koji imaju edukativnu ulogu, prvo svojim izlaganjem objasne važnost, funkciju i povijest NSK. Nakon kratkoga uvoda korisnike se upozna s informacijskim izvorima i uslugama knjižnice te se prikaže i *PowerPoint* prezentacija o novim uslugama i izvorima. Skupine posjetitelja običu cijelu knjižnicu, s posebnim naglaskom na zbirke gradiva posebne vrste, otvoreni pristup knjižničnomu gradivu te dobivaju uvid u mogućnosti upisa, posudbe i korištenja knjižničnoga gradiva, uvid u digitalnu knjižnicu, ostale mogućnosti izobrazbe korisnika i pomoći pri pretraživanju informacijskih izvora. Ksenija Tokić i Ivo Tokić autori su članka *Uloga specijalnih i visokoškolskih knjižnica u turizmu*. Autori svojim člankom žele ukazati na važnost i doprinos knjižnica turizmu. Rad ujedno donosi rezultate istraživanja koji pokazuju kako knjižnice svojim funkcijama i resursima sudjeluju u razvoju turizma i obogaćuju kulturnu turističku ponudu.

Na kraju zbornika nalazi se program skupa te popis sponzora čija je podrška omogućila održavanje skupa 15. po redu: Clarivate Analytics, EBSCO Information Service, OvidSP Wolters Kluwer Health, Elsevier, De Gruyter, SAGE Publishing, Wiley, Pearson, Emerald Publishin, Scientific Knowledge Services, Taylor & Francis Group, IOP Publishing, Cambridge University Press, Info-kod, VIVA info d.o.o., bibliotheca + 3M i Zaki.

Emilia Domazet